

NOTAT – RENTE-OG AVDRAGSFRIE UTLÅN I KOMMUNENES BALANSER

Enkelte kommuner har i sine balanser oppført rente- og avdragsfrie utlån som det ikke foreligger nedbetalingsavtaler for. Krav om tilbakebetaling av utlånet og eventuell renteberegning finner først sted dersom driftsmidler selges eller endrer bruk. Ofte sitter kommunen med en garanti eller sikkerhet for utlånet som først trer inn i tilfelle salg og/ eller endret bruk. Det finnes både nye og eldre slike utlån.

Realiteten i disse låneforholdene er i en del tilfeller rene tilskudd til andre. I slike tilfeller skal lånet nedskrives, jf avsnitt om verdsettelse.

Etter KRS 4 skal tilskudd til andre – både tilskudd til drift og tilskudd til investeringer – regnskapsføres i driftsregnskapet. Dette vil innebære at framtidige låneforhold som i realiteten er tilskudd til andre, skal regnskapsføres i driftsregnskapet. Det vil altså ikke være adgang til å regnskapsføre rente- og avdragsfrie utlån som ikke har avtalt noen form for tilbakebetaling som ordinære utlån i investeringsregnskapet.

Etter kommuneloven (KL) § 50 nr 6 har kommunene adgang til å lånefinansiere utlån til andre, for eksempel private rettssubjekter når mottakerne nytter midlene til investeringer. Det er likevel ikke anledning til å lånefinansiere slike utlån når mottaker driver næringsvirksomhet. Kommunene har heller ikke adgang til å lånefinansiere ulike tilskudd til andre (jf dog egne regler for kirkelig fellesråd). Kommunene kan likevel gi lån til næringsvirksomhet dersom dette skjer ved hjelp av egne midler. Forutsetningen for å regnskapsføre utlån til andre i investeringsregnskapet og som utlån i balansen, er som nevnt at dette i realiteten er et utlån – jf tilfeller der det ikke er avtalt rente og avdragsplan og der lite eller ingenting tyder på at lånet vil bli innkrevd.

Kommunene kan nytte egne midler som egenkapitalinnskudd i kommunale pensjonskasser. Kommuneloven § 50 gir ikke hjemmel til å lånefinansiere slike egenkapitalinnskudd. Opplistingen i KL § 50 må videre forstås slik at kommunene heller ikke har anledning til å lånefinansiere kjøp av aksjer, andeler, jf Ot.prp nr 43 (1998-2000) kapittel 9.

Kommunene kan påta seg et økonomisk ansvar knyttet til investeringer foretatt av private som driver næringsvirksomhet, men det må organiseres på annen måte enn ved låneopptak for eksempel ved å finansiere (dekke) de privates rente- og avdragsutgifter, ved årlig driftsbevilgning til å dekke renter og avdrag, eller ved utlån av egne midler.

Ved overføring til andre – for eksempel til aksjeselskaper – skal egne overføringsarter benyttes. Slike overføringer skal også regnskapsføres i driftsregnskapet.

Kriterier for å regnskapsføre typiske "rente- og avdragsfrie" utlån i investeringsregnskapet og oppføre disse i balansen vil blant annet være:

Realiteten er at dette er et utlån. I motsatt fall må disse regnskapsføres i driftsregnskapet. Om det foreligger realitet må vurderes ut fra om

- Det er inngått rente- og avdragsplan. Det kan være inngått avdragsfrie perioder, men avdragsfrie perioder må ikke være "evigvarende".
- Situasjonene der kommunene vil kreve inn avdrag må være realistisk og ha en mulighet for å inntre.
- Det er åpenbart at kommunen har til intensjon innenfor et rimelig tidsperspektiv å be om at lånet innfris

Verdsettelse

Utlån oppført som anleggsmidler skal vurderes til anskaffelseskost og nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som forventes ikke å være forbigående ifølge regnskapsforskriftens § 8. Dette vil kunne innebære at en kommune som har rente- og avdragsfrie utlån som anleggsmidler, som i realiteten er tilskudd, må nedskrive disse helt eller delvis mot kapitalkonto. Dersom noen kommuner har oppført slike utlån under omløpsmidler, vil en eventuell nedskrivning måtte føres som en utgift i driftsregnskapet.

For foreningen for god kommunal regnskapsøkonomikk

Jon Ivar Stakkeland
Utredningsleder

NOTATET ER OPPHEVET 18. JUNI 2020